

פ' בהעלתך

(1) במדבר פרק ח

- (א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר:
(ב) דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָתָה אֵלָיו בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת:

(2) שמות פרק כז

- (כ) וְאִתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִיב לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד:
(כא) בְּאֵהֶל מוֹעֵד מְחוּץ לַפֶּתַח אֲשֶׁר עַל הַעֲדַת יִעָרֶף אֹתוֹ אֶהֱרֹן וּבָנָיו מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לְפָנַי ה' חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

(3) ויקרא פרק כד

- (ב) צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִיב לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד:
(ג) מְחוּץ לַפֶּתַח הַעֲדַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד יִעָרֶף אֹתוֹ אֶהֱרֹן מֵעֶרֶב עַד בֹּקֶר לְפָנַי ה' תָּמִיד חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם:
(ד) עַל הַמְּנִרָה הַשְּׁהֵרָה יִעָרֶף אֶת הַנֵּרוֹת לְפָנַי ה' תָּמִיד:

(4) רשב"ם על במדבר פרק ח פסוק ב

בהעלתך וגו' - לפי שמלאכת תדיר היא זו הזכירה כאן. אע"פ שכל מלאכת המשכן נגמרה מלאכת הדלקת המנורה לא נגמרה כי תדירה היא:

(5) אבן עזרא על במדבר פרק ח פסוק ב

ונסמכה זאת הפרשה להורות כי הדבור יהיה גם בלילה כי שם יהיה הנר דלוק ולא יכבה:

(6) במדבר פרק ז

(פט) וּבָכֹא מֹשֶׁה אֶל אֶהֱל מוֹעֵד לְדַבֵּר אֹתוֹ וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדַּבְּרֵי אֵלָיו מֵעַל הַפֶּתַח אֲשֶׁר עַל אֶרֶץ הַעֲדַת מִבְּיַן שְׁנֵי הַפְּרָכִים וַיְדַבֵּר אֵלָיו:

(7) רש"י על במדבר פרק ח פסוק ב

בהעלתך - למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות:

(8) חזקוני על במדבר פרק ח פסוק ב

דבר אל אהרן - נסמכה מצוה זו אחר חנוכת הנשיאים לפי שאתה מוצא שנים עשר שבטים שהקריבו קרבנם לחנוכת המזבח ושבט לוי לא הקריב כלומר והיו מצערים ואומרים למה רחקנו מהקריב להקדוש ב"ה לחנוכת המזבח כיון שעברה חנוכת המזבח אמר לו הקב"ה לאהרן ולבניו כל השבטים עשו חנוכה ואתם לעצמכם תעשו חנוכה, לכך נאמר דבר אל אהרן בהעלתך וגו' ואחר כך קח את הלויים.

(9) רמב"ן על במדבר פרק ח פסוק ב

... לשון רש"י ממדרש אגדה: ולא נתברר לי למה נחמו בהדלקת הנרות, ולא נחמו בקטורת בקר וערב ששבחו בו הכתוב (דברים לג י) ישימו קטורה באפך, ובכל הקרבנות, ובמנחת חביתין, ובעבודת יום הכפורים שאינה כשרה אלא בו, ונכנס לפני ולפנים, ושהוא קדוש ה' עומד בהיכלו לשרתו ולברך בשמו, ושבטו כלו משרתי אלהינו ועוד מה טעם לחלישות הדעת הזו, והלא קרבנו גדול משל נשיאים, שהקריב בימים ההם קרבנות הרבה כל ימי המלואים ואם תאמר שהיו חובה ונצטוו בהם, וחלשה דעתו על שלא הקריב נדבה כמוהם לחנכת המזבח, גם הדלקת הנרות שנחמו בה חובה ונצטוו עליה אבל ענין ההגדה הזו לדרוש רמז מן הפרשה על חנכה של נרות שהיתה בבית שני על ידי אהרן ובניו, רצוני לומר חשמונאי כהן גדול ובניו:

(10) ובלשון הזה מצאתיה במגלת סתרים לרבינו נסים שהזכיר האגדה הזו ואמר, ראיתי במדרש כיון שהקריבו שנים עשר שבטים ולא הקריב שבט לוי וכו', אמר לו הקב"ה למשה דבר אל אהרן ואמרת אליו, יש חנכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שמם, והיא חנכת בני חשמונאי, ולפיכך הסמיך פרשה זו לפרשת חנכת המזבח עכ"ל:

(11) וראיתי עוד בילמדנו (תנחומא בהעלותך ה) וכן במדרש רבה (טו ו), אמר לו הקב"ה למשה, לך אמור לאהרן אל תתירא, לגדולה מזאת אתה מוכן, הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים הן נוהגין, אבל הנרות לעולם אל מול פני המנורה יאירו, וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטליו לעולם והנה דבר ידוע שכשאין בית המקדש קיים והקרבנות בטליו מפני חורבנו אף הנרות בטלות, אבל לא רמזו אלא לנרות חנכת חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן בגלותו וכן ברכת כהנים הסמוכה לחנכת הנשיאים נוהגת לעולם, דרשו סמוכין לחנכת הנשיאים מלפניה ומלאחריה בכבודו של אהרן שלא נמנה עמהם:

12) ור"א אמר כי נסמכה זאת הפרשה, להודיע כי הדבור יהיה גם בלילה, כי שם יהיה הנר דלוק ולא יכבה וזה איננו ככה על דעת רבותינו, שאמרו (מכילתא בא א) והלא לא נדבר עמו אלא ביום ואלו ידע ר"א מה בין נבואת משה לנבואת שאר הנביאים, לא חשב כן והוא מה שאמר הכתוב (להלן יב ו ז) במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו לא כן עבדי משה, שאין נבואתו בחלום כי החלום בלילה ממש:

13) אבל הסודור בפרשיות האלה הוא, כאשר פירשתי (בתחלת הספר) כי בא הכתוב בספר הזה להשלים תורת הקרבנות וכל המחוייב לעשות באהל מועד והנה אמר מתחלה (שמות כז כ) ואתה תצוה ויקחו אליך שמן זית זך להעלות נר תמיד, ולא הזכיר שם המנורה, והיה במשמע שידליקו במנורה בהמצאה כמו שאמר בעשייתה (שם כה לז) והעלה את נרותיה והאיר על עבר פניה, אבל אם אולי תאבד או תשבר ידליקו בלתי מנורה ואין המנורה מעכב ההדלקה, כי המצוה להעלות נר תמיד לעולם ואחר כן הוסיף וצוה מיד ולדורות (ויקרא כד ב) צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך, ואמר (שם פסוק ד) על המנורה הטהורה יערוך את הנרות, שלא יערוך אלא במנורה הטהורה ובכאן כאשר השלים להזכיר הקמת המשכן, השלים עוד כל דיני הנרות, וצוה שיהיו שבעת הנרות כולן דולקות לדורות אל מול פני המנורה, כאשר הזכיר במעשה המנורה "והעלה את נרותיה והאיר על עבר פניה", לא בלתי מנורה ולא בלתי שיאירו כולם אל עבר פניה:

14) ולא הזכיר בפרשה הזאת "באהל מועד", ללמד שיהיה גם כן במקדש - אולי יחשב, כי בעבור שאין חלונות באהל מועד יצטרך לאורה הזאת אבל במקדש שיהיו שם חלונות שקופים (מ"א ו ד) לא יצטרך כן, לפיכך לא הזכיר בכאן "באהל מועד":

15) העמק דבר על במדבר פרק ח פסוק ב

בהעלותך את הנרות. כ' הראב"ע שנסמכה פרשה זו להודיע כי הדבור יהי גם בלילה. והרמב"ן תפסו ממאמרם ז"ל בשבת והלא לא נדבר עם משה אלא ביום. אבל כבר ביארנו ריש פ' תצוה ובפ' אמור דהמנורה תכליתה לפלפולה ש"ת. וזה הלמוד הי' בלילה כמבואר בש"ר פ' תשא שבליילה חזר משה בעצמו. והיינו תורה שבע"פ. עם סיוע מה"ש. והי' משה בא לא"מ גם בלילה בשביל תורה שבע"פ. ומש"ה בא הסמיכות של הנרות (ורש"י פי' בשם המדרש בשבא הפרשה לכאן משום שחלשה דעת אהרן א"ל הקב"ה שלך גדולה משלהם כו'. וכבר נתעורר הרמב"ן מה זה ביחוד ולא קטרת וכל הקרבנות. והביא הוא ז"ל בשם מדרש שהנרות הוא לדורות אפי' בזמן שאין בהמ"ק קיים ופי' שהיינו נרות חנוכה.

16) ויש להתבונן מה זה ענין חנוכה לכאן אבל כבר ביארנו כ"פ שהקרבנות במשכן לא באו לתכלית פרנסה כמו שהיה בבית עולמים. אלא בשביל יעוד למשה ומש"ה משעה שנתנדו במעשה מרגלים ולא בא יעוד למשה פנים אל פנים כמש"כ התוס' ב"ב דקכ"א. לא הקריבו הצבור קרבנות כדאיתא בחגיגה ד"ו. אבל המנורה באה ביחוד בשביל פלפולה של תורה וזה היה גם לדורות וגם נרות חנוכה מועיל לזה כדאי' בשבת פרק ב' וע"ע מש"כ בהר"ד ס' שמות ל"ט):